

Sandhedens Dplysning. Det sees ogsaa af Lovudkastets Motiver, at en saadan Tanke har været tilstede ved dets Udarbejdelse, men at man har formeent, at Begrebet om „uagtsom Meeneed“ overhovedet ikke lettelig vil kunne komme til Anvendelse uden netop med Hensyn til Skjøn- og Taxationsforretninger, og at man har frygtet for, at en almindelig Bestemmelse om Straf for den, som af grov Uagtsomhed edelig bekræfter Usandhed, let vilde kunne give Meeneederen en Anvisning til at paasthede stedfunden Uagtsomhed, naar Forklaringens Urigtighed oplyses, og hos Domstolene fremkalde en for vidt breven Betænkkelighed ved at forkaste saadanne Paastub, ligesom man har antaget, at det vilde have sin Bæmskelighed i Almindelighed at fastholde og betegne, hvilken Uagtsomhed der skulde medføre Straffeanfvar, navnlig med Hensyn til den Skyld, som meget ofte maa søges hos Andre, s. Ex. Dommeren, i de Vidfarelser og Misforstaaelser, som foranledige den urigtige Forklaring (Motiverne Pag. 180—181). Ligesom imidlertid Lovudkastets egen Regel i § 146, 2det Stykke, tilbeels synes at staa i Modstrid med disse Betragtninger, idet den mildere Straf ikke indskrænkes til at gjælde Skjøn- og Taxationsforretninger, men ogsaa omfatte simple Synsforretninger, hvor Mændene ofte alene have at bestigige en eller anden Gjenstand og meddele Retten deres umiddelbare Sagttagelse, uden at ledsage denne med nogen Bedømmelse, og saaledes i Virkeligheden ganske handle som Vidner, saaledes lader det sig ikke nægte, at ogsaa Vidner og Parter ved Ubetænkksomhed kunne komme til at afgive fra den Pligt, der paahviler dem til i Retten at meddele den fulde Sandhed og Intet uden Sandhed. Uden forfættelig at ville besværges Usandhed kan Vidnet under Vidneførselen undlade at tage sig saaledes sammen, at han er istand til at gjengive et fuldkomment tro Billede af, hvad han har erfaret, og saaledes komme til at forbigaa Omstændigheder af afgjørende Vigtighed; den, hvem det ved Dom er paalagt at afgjøre en Rets sag ved sin edelige Bekræftelse af et bestemt formuleret Eedsthema, kan have forsumt at gjøre sig fuldstændig bekendt med det, som den tilsigtede Eed gaer ud paa o. s. v. Dplyses nu senere

den fulde Sandhed, saa møder det Spørgsmaal, om ikke en saadan Vetsindighed efter Retsførdigheds Grundsetninger bør medføre Anfvar, og naar dette maa besvares bekræftende, hvad vistnok Alle vilde være enige i, om den Skyldige da i saadant Fald skal underkastes den fulde for Meeneed foreskrevne Straf, eller om han ikke bør kunne behandles lemsældigere. Sagens Natur synes bestemt at tale for den mildere Betragtning, og det turde i saa Henseende være afgjørende, at vore Domstole allerede nu i saadanne Tilfælde ikke anvende den lovbestemte Meeneedsstraf, men „arbitrair Straf efter Lovgivningens Analogi og Grundsetningerne i Forordningen af 15de April 1840“ (Høisteretsdom af 21de October 1863, Høieste retstidende Pag. 481—483, der anvendte 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød i et Tilfælde, hvor en Part havde gjort sig skyldig i usiagtig Opfattelse af et Eedsthema og aflagt Eed paa, at han ikke havde fremført de i samme betegnede Skjældsord, af hvilke han senere vedgik Muligheden af at have brugt et enkelt), og der synes saaledes efter Lovudkastets And og Bestræbelse for at undgaae Lovgivningens Analogi (sfr. § 1 og det om samme Anførte) ikke at kunne være Tvivl om, at der bør gives en udtrykkelig Regel for saadanne Forhold. Ikke heller turde der være Anledning til at frygte for, at en saadan Bestemmelse, naar den indskrænkes til kun at gjælde de Tilfælde, hvor den Paagjældende alene af Ubetænkksomhed har undladt at meddele, hvad han vidste til Sagens Dplysning, skulde kunne afgive et Tilflugtssted for den virkelige Meeneeder; her som overalt maa man i saa Henseende stole paa, at Domstolene (Nævningerne) vilde vide at udforske Sandheden, og det behøver neppe at tilføies, at dersom det maatte befindes at være Vidnedommeren, der ved sit Forhold under Vidnesagen maatte have ledet Vidnet i Vidfarelse og fremkaldt Misforstaaelser, vil der ligesaa lidt blive Tale om at straffe Vidnet for Uagtsomhed som for forfættelig Meeneed. Kommer nu hertil, at ogsaa fremmede Love kjende en tilsvarende Regel, nærer Udvalget ingen Betænkkelighed ved at foreslaae Optagelsen af en saadan Bestemmelse